

เอกสารคำสอน

ชุดวิชา 93354 อาหารและการให้อาหารสัตว์
หน่วยที่ 13 อาหารและการให้อาหารสัตว์ปีก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑิชา พุทซาคำ

สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ต. บางพูด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี
โทรศัพท์ 025048046 – 48
แฟกซ์ 025033578

ชุดวิชา 93354 อาหารและการให้อาหารสัตว์ (Feeds and Feeding)

คำอธิบายชุดวิชา

อาหารสัตว์และโภชนาในอาหารสัตว์ ความต้องการด้านโภชนาการของสัตว์เลี้ยง วัตถุประสงค์อาหารสัตว์ กระบวนการผลิตอาหารสัตว์ และการให้อาหารสัตว์

วัตถุประสงค์

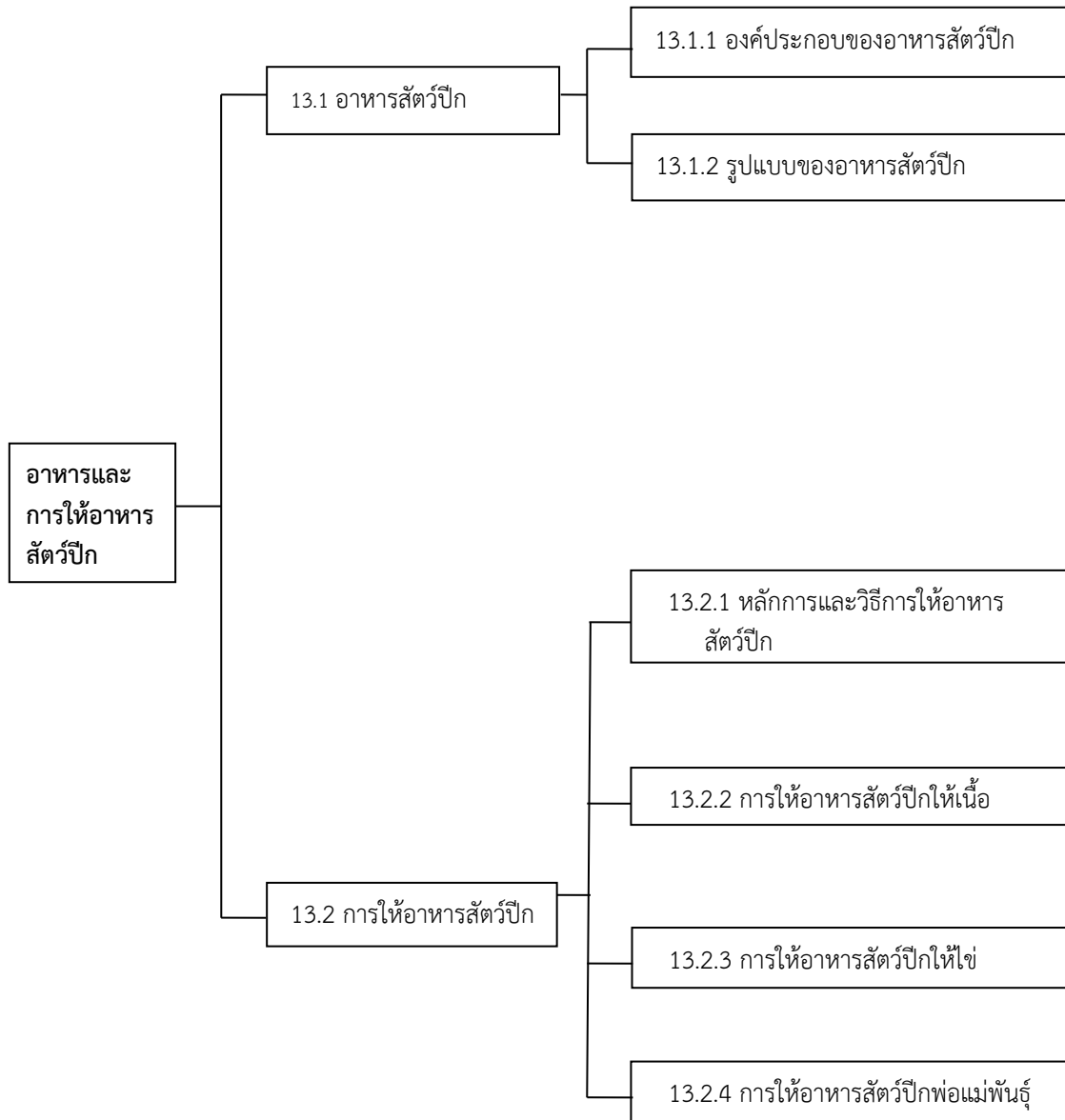
1. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอาหารสัตว์และโภชนาชนิดต่างๆ
2. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการด้านโภชนาการของสัตว์เลี้ยง
3. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์อาหารสัตว์และส่วนประกอบทางโภชนา
4. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกอบสูตรอาหารและผสมอาหารสัตว์
5. เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการให้อาหารสัตว์แต่ละชนิด

รายชื่อหน่วยการสอน

- หน่วยที่ 1 แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับอาหารและการให้อาหารสัตว์
- หน่วยที่ 2 กายวิภาคและสรีรวิทยาของระบบย่อยอาหารของสัตว์
- หน่วยที่ 3 หลักโภชนศาสตร์สัตว์
- หน่วยที่ 4 อาหารและความต้องการด้านโภชนาการของสัตว์
- หน่วยที่ 5 วัตถุประสงค์อาหารสัตว์ประเภทพลังงาน
- หน่วยที่ 6 วัตถุประสงค์อาหารสัตว์ประเภทโปรตีน
- หน่วยที่ 7 วัตถุประสงค์อาหารสัตว์ประเภทวิตามิน แร่ธาตุ และวัตถุที่เติมในอาหารสัตว์
- หน่วยที่ 8 พืชอาหารสัตว์และอาหารหยาบชนิดอื่น
- หน่วยที่ 9 การตรวจและประเมินคุณภาพอาหารสัตว์
- หน่วยที่ 10 การประกอบสูตรอาหารสัตว์
- หน่วยที่ 11 กระบวนการผลิตอาหารสัตว์
- หน่วยที่ 12 อาหารและการให้อาหารสุกร
- หน่วยที่ 13 อาหารและการให้อาหารสัตว์ปีก
- หน่วยที่ 14 อาหารและการให้อาหารสัตว์กระเพาะรวม
- หน่วยที่ 15 ธุรกิจอาหารสัตว์

แผนผังแนวคิดหน่วยที่ หน่วยที่ 13 อาหารและการให้อาหารสัตว์ปีก

หน่วยที่ 13 อาหารและการให้อาหารสัตว์ปีก

1. คำโครงเนื้อหา

ตอนที่ 13.1 อาหารสัตว์ปีก

13.1.1 องค์ประกอบของอาหารสัตว์ปีก

13.1.2 รูปแบบของอาหารสัตว์ปีก

ตอนที่ 13.2 การให้อาหารสัตว์ปีก

13.2.1 หลักการและวิธีการให้อาหารสัตว์ปีก

13.2.2 การให้อาหารสัตว์ปีกให้เนื้อ

13.2.3 การให้อาหารสัตว์ปีกให้ไข่

13.2.4 การให้อาหารสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์

แนวคิด

1. อาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละชนิดจำเป็นต้องมีโครงสร้างทางเคมีหรือองค์ประกอบของโภชนะที่ตรงตามความต้องการของสัตว์ปีกแต่ละชนิดและแต่ละระยะของการให้ผลผลิตหรือช่วงอายุ เพื่อให้สัตว์ปีกแต่ละชนิดนั้นสามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตเป็นไปตามความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้เลี้ยงกำหนดไว้ รูปแบบของอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกไม่ว่าสัตว์ปีกให้เนื้อหรือสัตว์ปีกให้ไข่ จะมี 2 รูปแบบ คือ อาหารผงและอาหารที่ผ่านกระบวนการ (Process) เช่น กระบวนการอัดเม็ด กระบวนการเอ็กซ์แพน และกระบวนการเอ็กซ์ทรูด รูปแบบของอาหารสัตว์ปีกดังกล่าวจัดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อปริมาณการกินอาหารของสัตว์ปีก ประสิทธิภาพการผลิตของสัตว์ปีก และต้นทุนค่าอาหารสัตว์ปีก
2. การให้อาหารสัตว์ปีกทั้งสัตว์ปีกให้เนื้อ สัตว์ปีกให้ไข่ และสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์ จะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของสัตว์ปีก ความต้องการโภชนะของสัตว์ปีกแต่ละชนิด วัตถุประสงค์ในการเลี้ยง และความสามารถในการจัดการการเลี้ยงสัตว์ปีก ผู้เลี้ยงจะต้องจัดหาอาหารและมีการจัดการให้อาหารแก่สัตว์ปีกแต่ละชนิดอย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้สัตว์ปีกที่เลี้ยงมีประสิทธิภาพการผลิตสูง ได้รับผลผลิตสูง และมีต้นทุนการผลิตต่ำ

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาหน่วยที่ 13 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายโภชนะและองค์ประกอบของอาหารสัตว์ปีกได้
2. อธิบายรูปแบบของอาหารสัตว์ปีก ได้
3. อธิบายหลักการและวิธีการให้อาหารสัตว์ปีกได้
4. อธิบายการให้อาหารสัตว์ปีกแต่ละชนิดได้

กิจกรรมระหว่างเรียน

1. ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 13
2. ศึกษาเอกสารการสอนตอนที่ 13.1-13.2
3. ปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมายในเอกสารการสอน
4. ชมรายการวิทยุโทรทัศน์หรือวีซีดีประจำชุดวิชา (ถ้ามี)

5. ทำแบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 13
6. ทำกิจกรรมประจำชุดวิชา (ถ้ามี)
7. เข้ารับบริการสอนเสริม (ถ้ามี)

สื่อการสอน

1. เอกสารการสอน
2. แบบฝึกปฏิบัติ
3. รายการสอนทางวิทยุโทรทัศน์หรือวีซีดีประจำชุดวิชา (ถ้ามี)
4. กิจกรรมประจำชุดวิชา (ถ้ามี)
5. การสอนเสริม (ถ้ามี)

การประเมินผล

1. ประเมินผลจากแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนและหลังเรียน
2. ประเมินผลจากกิจกรรมและแนวตอบท้ายเรื่อง
3. ประเมินผลจากกิจกรรมประจำชุดวิชา (ถ้ามี)
4. ประเมินผลจากการสอบไล่ประจำภาคการศึกษา

เมื่ออ่านแผนการสอนแล้ว ขอให้ทำแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน
หน่วยที่ 13 ในแบบฝึกปฏิบัติ แล้วจึงศึกษาเอกสารการสอนต่อไป

แบบประเมินผลตนเองก่อนเรียนหน่วยที่ 13

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “อาหารและการให้อาหารสัตว์ปีก”
คำแนะนำ ขอให้นักศึกษาอ่านคำถาม แล้วเขียนวงกลมรอบข้อคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

---

1. ข้อใดกล่าวถึงความต้องการพลังงานใช้ประโยชน์ได้ของสัตว์ปีกได้ถูกต้อง
  - ก. ไก่เนื้อต้องการอาหารที่มีพลังงานสูงสุดในช่วงระยะสุดท้ายของการเจริญเติบโต
  - ข. เป็ดเนื้อต้องการอาหารที่มีพลังงานสูงสุดในช่วงระยะสุดท้ายของการเจริญเติบโต
  - ค. ไก่ไข่ระยะไข่ต้องการอาหารที่มีพลังงานสูงกว่าในระยะรุ่น
  - ง. เป็ดไข่ระยะรุ่นต้องการอาหารที่มีพลังงานต่ำกว่าระยะไข่
  - จ. ลูกไก่เนื้อต้องการอาหารที่มีพลังงานต่ำ
2. ข้อใดจัดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการโภชนะในอาหารของสัตว์ปีก
  - ก. พันธุกรรม อายุ และเพศสัตว์ปีก
  - ข. อุณหภูมิสภาพแวดล้อม
  - ค. จุดประสงค์ในการเลี้ยง
  - ง. ระยะการให้ผลผลิตและสุขภาพของสัตว์ปีก
  - จ. ถูกทุกข้อ
3. ข้อใดจัดเป็นรูปแบบของอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีก
  - ก. อาหารผงและอาหารสำเร็จ
  - ข. อาหารอัดเม็ดและอาหารที่เอ็มอาร์
  - ค. อาหารชั้นและอาหารที่เอ็มอาร์
  - ง. อาหารผงและอาหารอัดเม็ด
  - จ. อาหารที่เอ็มอาร์และอาหารสำเร็จ
4. ข้อใดจัดเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้สัตว์ปีกกินอาหารได้น้อยลง
  - ก. ได้รับอาหารที่มีพลังงานต่ำ
  - ข. เกิดความเครียดจากอากาศร้อน
  - ค. มีขนาดตัวใหญ่
  - ง. มีอัตราการให้ไข่สูง
  - จ. ได้รับอาหารที่มีโปรตีนสูง
5. สัตว์ปีกในข้อใดควรให้กินอาหารอย่างเต็มที่และตลอดเวลา
  - ก. ไก่เนื้อ
  - ข. ไก่ไข่ระยะสาว
  - ค. เป็ดไข่ระยะรุ่นสาว
  - ง. ไก่แม่พันธุ์ระยะรุ่นสาว
  - จ. ไก่พ่อพันธุ์ระยะรุ่น

6. สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการให้อาหารไก่เนื้อระยะรุ่น คือข้อใด
  - ก. ให้อาหารและน้ำวันละสองครั้ง
  - ข. มีอาหารให้กินตลอดเวลา
  - ค. ผสมยาป้องกันโรคในอาหาร
  - ง. แยกพื้นที่ให้อาหารสำหรับไก่ตัวโตและตัวเล็ก
  - จ. งดให้อาหารผสมยาป้องกันโรคบิด
7. ข้อใดกล่าวถึงการให้อาหารลูกไก่ไข่ในช่วงอายุ 3 วันแรกได้ถูกต้องที่สุด
  - ก. ให้อาหารอย่างเต็มที่ตลอดเวลา
  - ข. ให้อาหารที่มีระดับแคลเซียมสูง
  - ค. ให้อาหารครั้งละน้อยๆ แต่บ่อยครั้ง
  - ง. ให้อาหารที่ปลอดจากยาปฏิชีวนะ
  - จ. ปรับความสูงของถาดอาหารให้อยู่สูงกว่าหลังลูกไก่
8. ปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการให้อาหารไก่ไข่ก่อนระยะไข่คือข้อใด
  - ก. การสะสมแคลเซียมในกระดูกอย่างเพียงพอ
  - ข. การสะสมไขมันช่องท้องอย่างเพียงพอ
  - ค. ระดับของกรดไขมันลิโนลิอิกในอาหาร
  - ง. การขาดแร่ธาตุแมงกานีส
  - จ. ความสดใหม่ของวัตถุดิบอาหารสัตว์
9. จุดประสงค์ของการให้อาหารของสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์คือ ข้อใด
  - ก. อัตราการเจริญเติบโต
  - ข. ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร
  - ค. อัตราการให้ไข่ต่อวัน
  - ง. ความสม่ำเสมอของฝูง
  - จ. อัตราการฟักออก
10. การให้อาหารพ่อแม่พันธุ์ควรพิจารณาปัจจัยใดเป็นสำคัญ
  - ก. น้ำหนักตัวพ่อแม่พันธุ์
  - ข. ปริมาณอาหารที่ให้กิน
  - ค. จำนวนภาชนะให้อาหาร
  - ง. คุณภาพอาหาร
  - จ. ความสมบูรณ์พันธุ์

ตอนที่ 13.1 อาหารสัตว์ปีก

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 13.1 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

13.1.1 องค์ประกอบของอาหารสัตว์ปีก

13.1.2 รูปแบบของอาหารสัตว์ปีก

แนวคิด

1. อาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละชนิดจำเป็นต้องมีโครงสร้างทางเคมีหรือองค์ประกอบของโภชนาที่ตรงตามความต้องการของสัตว์ปีกแต่ละชนิดและแต่ละระยะของการให้ผลผลิตหรือช่วงอายุ เพื่อให้สัตว์ปีกแต่ละชนิดนั้นสามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตเป็นไปตามความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้เลี้ยงกำหนดไว้ โดยต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่ผลต่อความต้องการโภชนาในอาหารร่วมด้วย การที่อาหารจะมีโภชนาตรงตามความต้องการสัตว์ปีก ผู้เลี้ยงจะต้องมีการเลือกใช้วัตถุดิบที่เป็นแหล่งของโภชนาแต่ละชนิดให้เหมาะสม
2. รูปแบบของอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกไม่ว่าสัตว์ปีกให้เนื้อหรือสัตว์ปีกให้ไข่ จะมี 2 รูปแบบ คือ อาหารผสมในรูปผง และอาหารผสมที่ผ่านกระบวนการ (Process) เช่น กระบวนการอัดเม็ด กระบวนการเอ็กซ์ทรูด และกระบวนการเอ็กซ์แพน รูปแบบของอาหารสัตว์ปีกดังกล่าวจัดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อปริมาณการกินอาหารของสัตว์ปีก ประสิทธิภาพการผลิตของสัตว์ปีก และต้นทุนค่าอาหารสัตว์ปีก

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 13.1 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายโภชนาและความต้องการโภชนาแต่ละชนิดของสัตว์ปีกได้
2. อธิบายรูปแบบของอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกได้

ตอนที่ 13.1 อาหารสัตว์ปีก

องค์ประกอบของอาหารสัตว์ปีก

สัตว์ปีกที่เลี้ยงโดยทั่วไป มีทั้งการเลี้ยงเพื่อต้องการผลผลิตเนื้อ ไข่ และต้องการลูกสัตว์ปีก การที่สัตว์ปีกเหล่านี้ให้ผลผลิตได้ตามที่ผู้เลี้ยงต้องการทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ผู้เลี้ยงต้องมีการจัดการการเลี้ยงสัตว์ปีกเหล่านี้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ตั้งแต่การเลี้ยงดูในแต่ละระยะ การให้อาหารและน้ำ รวมทั้งการจัดการด้านสุขภาพ อาหารสัตว์ปีกจัดเป็นต้นทุนการผลิตที่สูงที่สุดประมาณ 60-70 เปอร์เซ็นต์ และจัดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อตรงต่อการให้ผลผลิตของสัตว์ปีก ดังนั้น การจัดการด้านอาหารและการให้อาหารสัตว์ปีกจึงนับว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งในการผลิตอาหารสัตว์ปีกผู้ผลิตจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของอาหารสัตว์ปีกทั้งในด้านโภชนะและความต้องการโภชนะของสัตว์ปีก และวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ปีก

1. โภชนะและความต้องการโภชนะของสัตว์ปีก อาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละชนิด จำเป็นต้องมีโครงสร้างทางเคมีหรือองค์ประกอบของโภชนะที่ตรงตามความต้องการของสัตว์ปีกแต่ละชนิดและแต่ละระยะของการให้ผลผลิตหรือช่วงอายุ เพื่อให้สัตว์ปีกแต่ละชนิดนั้นสามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตเป็นไปตามความต้องการหรือวัตถุประสงค์ที่ผู้เลี้ยงกำหนดไว้ โภชนะที่สำคัญสำหรับสัตว์ปีก ได้แก่

1.1 พลังงานและความต้องการพลังงาน พลังงานเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของสัตว์ปีก โดยสัตว์ปีกต้องการพลังงานเพื่อการดำรงชีพ การเจริญเติบโต และการให้ผลผลิตทั้งเนื้อและไข่ ความต้องการพลังงานของสัตว์ปีกจะแตกต่างกันในสัตว์ปีกแต่ละชนิด เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละชนิดแตกต่างกัน

1.2 โปรตีนและความต้องการโปรตีน โปรตีนเป็นโภชนะที่จำเป็นสำหรับสัตว์ปีกทุกชนิด และทุกระยะการผลิต โดยจำเป็นสำหรับการเจริญเติบโต การให้ผลผลิตไข่ และการเจริญของระบบสืบพันธุ์ นอกจากปริมาณโปรตีนแล้ว ผู้เลี้ยงยังจำเป็นต้องพิจารณาถึงความเข้มข้นของกรดอะมิโนที่จำเป็นในอาหารสัตว์ปีกควบคู่ไปด้วย โดยอาหารจะต้องมีปริมาณของกรดอะมิโนจำเป็นครบทั้งชนิดและในสัดส่วนที่สมดุลตามที่สัตว์ปีกแต่ละชนิดและแต่ละช่วงอายุต้องการ

1.3 แร่ธาตุและความต้องการแร่ธาตุ แร่ธาตุที่จำเป็นที่สัตว์ปีกต้องการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ แร่ธาตุหลัก และแร่ธาตุปลีกย่อย ซึ่งแร่ธาตุแต่ละชนิดเป็นโภชนะที่สัตว์ปีกต้องการในปริมาณน้อย แต่มีความสำคัญ เนื่องจากมีผลต่อการเจริญเติบโต โครงสร้างร่างกาย น้ำหนักตัว การทำงานของระบบสืบพันธุ์ การให้ผลผลิตไข่ คุณภาพของไข่ฟัก และอัตราการฟักออกของไข่ฟัก นอกจากนี้ยังเป็นส่วนประกอบของฮอร์โมนในร่างกาย หรือเป็นตัวกระตุ้นการทำงานของเอนไซม์ในการย่อยอาหาร หรือในกระบวนการเมตาบอลิซึมของร่างกายสัตว์ปีก ความต้องการแร่ธาตุแต่ละชนิดในสัตว์ปีกจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับชนิดของสัตว์ปีก และช่วงอายุเป็นสำคัญ

1.4 วิตามินและความต้องการวิตามิน วิตามินแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วิตามินที่ละลายในไขมัน ได้แก่ วิตามินเอ วิตามินดี วิตามินอี และวิตามินเค และวิตามินที่ละลายในน้ำ ได้แก่ วิตามินบี และวิตามินซี สัตว์ปีกต้องการวิตามินในอาหารในปริมาณน้อยมากเมื่อเทียบกับโภชนะชนิดอื่น แต่จัดเป็นโภชนะที่สำคัญเนื่องจากมีผลต่อการเจริญเติบโต สุขภาพ ระบบสืบพันธุ์ การให้ผลผลิตไข่ และอัตราการฟักออกของไข่ฟัก ความต้องการวิตามินของสัตว์ปีกจะขึ้นกับสายพันธุ์ อายุ ช่วงการให้ผลผลิต สุขภาพ การจัดการเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมในการเลี้ยงสัตว์ปีก กรรมวิธีในการประกอบสูตรอาหาร การแปรรูปอาหาร ความชื้นในกระบวนการผลิต และการเก็บรักษาอาหารสัตว์ปีก

1.5 น้ำและความต้งน้ำ น้ำเป็นโภชนะที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในร่างกายสัตว์มีน้ำประมาณร้อยละ 70 ของน้ำหนักตัว ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีมากที่สุดในร่างกาย สัตว์ปีกจำเป็นต้องได้รับน้ำในปริมาณที่เพียงพอ มิฉะนั้นจะมีผลเสียต่อสุขภาพ การเจริญเติบโต การให้ผลผลิต และอาจทำให้สัตว์ปีกตายได้ ถ้าขาดน้ำเป็นเวลานาน

อย่างไรก็ตาม ความต้องการโภชนะแต่ละชนิดในอาหารของสัตว์ปีกจะแตกต่างกันไปในสัตว์ปีกแต่ละชนิดและแต่ละระยะ ซึ่งปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อความต้องการโภชนะในอาหารของสัตว์ปีก ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับตัวสัตว์ สภาพแวดล้อม และวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงสัตว์ปีก

2. วัตถุดิบที่ใช้ในอาหารสัตว์ปีก วัตถุดิบอาหารสัตว์ที่นิยมใช้ในอาหารสัตว์ปีกจำแนกตามแหล่งของโภชนะ ได้แก่ วัตถุดิบอาหารที่เป็นแหล่งของพลังงาน วัตถุดิบอาหารที่เป็นแหล่งของโปรตีน และวัตถุดิบอาหารที่เป็นแหล่งของวิตามินและแร่ธาตุ

รูปแบบของอาหารสัตว์ปีก

ปัจจุบันอาหารสัตว์ปีกทางการค้ามีรูปแบบของอาหารที่แตกต่างกันตามอายุของสัตว์ปีก โดยรูปแบบของอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกไม่ว่าสัตว์ปีกให้เนื้อหรือสัตว์ปีกให้ไข่ จะมี 2 รูปแบบ คือ อาหารผสมในรูปผง และอาหารผสมที่ผ่านกระบวนการ (Process) เช่น กระบวนการอัดเม็ด กระบวนการเอ็กซ์ทรูด และกระบวนการเอ็กซ์แพน รูปแบบของอาหารสัตว์ปีกดังกล่าวจัดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลโดยตรงต่อปริมาณการกินอาหารของสัตว์ปีก ประสิทธิภาพการผลิตของสัตว์ปีก และต้นทุนค่าอาหารสัตว์ปีก

อาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละรูปแบบมีทั้งข้อดีและข้อเสีย และมีความแตกต่างในด้านของการย่อยได้ และประสิทธิภาพการผลิตของสัตว์ปีก การเลือกใช้อาหารรูปแบบใดจะขึ้นกับชนิดและอายุของสัตว์ปีก เงินทุน และความสะดวกในการจัดการของผู้เลี้ยงสัตว์ปีกแต่ละราย

กิจกรรม 13.1.1

1. เพราะเหตุใดไก่เนื้อระยะแรกจึงต้องได้รับอาหารที่มีระดับโปรตีนสูง
2. โภชนะใดที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในไก่ไข่ระยะให้ไข่ เพราะเหตุใด

บันทึกตอบกิจกรรม 13.1.1

1. _____
 _____
 _____
2. _____
 _____
 _____

กิจกรรม 13.1.2

จงเปรียบเทียบข้อดีและข้อด้อยระหว่างอาหารผสมสำเร็จในรูปอาหารผงและอาหารอัดเม็ด

บันทึกตอบกิจกรรม 13.1.2

ตอนที่ 13.2 การให้อาหารสัตว์ปีก

โปรดอ่านหัวเรื่อง แนวคิด และวัตถุประสงค์ของตอนที่ 13.2 แล้วจึงศึกษารายละเอียดต่อไป

หัวเรื่อง

- 13.2.1 หลักการและวิธีการให้อาหารสัตว์ปีก
- 13.2.2 การให้อาหารสัตว์ปีกให้เนื้อ
- 13.2.3 การให้อาหารสัตว์ปีกให้ไข่
- 13.2.4 การให้อาหารสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์

แนวคิด

1. อาหารสัตว์ปีกจัดเป็นต้นทุนการผลิตที่สูงที่สุดประมาณ 60-70% และจัดเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อการผลิตของสัตว์ปีก ดังนั้น การจัดการด้านอาหารและการให้อาหารสัตว์ปีกจึงนับว่ามีความสำคัญมาก ซึ่งการจัดการในการให้อาหารสัตว์ปีกต้องมีการพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่ความต้องการโภชนาการของสัตว์ปีก สูตรอาหารสัตว์ปีก พื้นที่ในการให้อาหารสัตว์ปีก การให้น้ำสัตว์ปีก และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการกินอาหารของสัตว์ปีก
2. การให้อาหารสัตว์ปีกมีวิธีการให้อาหาร 2 วิธีหลักๆ คือ การให้อาหารแบบให้กินเต็มที และการจำกัดอาหารหรือการควบคุมอาหาร ซึ่งผู้เลี้ยงสัตว์ปีกจะเลือกใช้วิธีการใด ขึ้นกับวัตถุประสงค์ในการเลี้ยง หรือชนิดของสัตว์ปีกเป็นสำคัญ
3. อาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีกให้เนื้อจำเป็นต้องมีโภชนาการที่เหมาะสมที่ตรงกับความต้องการของสัตว์ปีกให้เนื้อในแต่ละระยะการเจริญเติบโต การให้อาหารสำหรับสัตว์ปีกให้เนื้อแต่ละระยะจะขึ้นกับผู้เลี้ยงว่าจะพิจารณาจากปัจจัยใด ซึ่งอาจจะพิจารณาเปลี่ยนอาหารโดยพิจารณาจาก อายุ น้ำหนักตัว หรือปริมาณอาหารที่กินเนื้อกิน นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับสภาพภูมิอากาศหรือฤดูกาลอีกด้วย
4. การให้อาหารสัตว์ปีกให้ไข่จะแบ่งออกเป็นระยะต่างๆ ตามช่วงอายุหรือช่วงของการให้ผลผลิต ซึ่งการจะแบ่งช่วงการให้อาหารเป็นกี่ช่วง จะขึ้นกับจุดประสงค์ในการเลี้ยงเป็นสำคัญ สำหรับวิธีการที่นิยมคือแบ่งออกเป็น 3 ช่วง คือ สัตว์ปีกให้ไข่ระยะแรก สัตว์ปีกให้ไข่ระยะรุ่น-สาว และสัตว์ปีกให้ไข่ระยะไข่
5. จุดประสงค์สำคัญในการให้อาหารของสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์คือ อัตราการฟักออก ดังนั้นผู้เลี้ยงจึงต้องคำนึงถึงปริมาณโภชนาการและคุณภาพของอาหารเป็นสำคัญ เพื่อให้สัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์มีประสิทธิภาพการสืบพันธุ์ที่สมบูรณ์ และสัตว์ปีกแม่พันธุ์มีประสิทธิภาพการผลิตไข่ที่ดีทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของไข่ฟัก ซึ่งจะนำไปสู่อัตราการฟักออกที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

เมื่อศึกษาตอนที่ 13.2 จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

1. อธิบายหลักการและวิธีการให้อาหารสัตว์ปีกได้
2. อธิบายการให้อาหารสัตว์ปีกให้เนื้อได้
3. อธิบายการให้อาหารสัตว์ปีกให้ไข่ได้
4. อธิบายการให้อาหารสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์ได้

ตอนที่ 13.2 การให้อาหารสัตว์ปีก

หลักการให้อาหารสัตว์ปีก

การจัดการในการให้อาหารสัตว์ปีกต้องมีการพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เริ่มตั้งแต่ ความต้องการโภชนาของสัตว์ปีก สูตรอาหารสัตว์ปีก พื้นที่ในการให้อาหารสัตว์ปีก การให้น้ำสัตว์ปีก และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการกินอาหารของสัตว์ปีก

วิธีการให้อาหารสัตว์ปีก

การให้อาหารสัตว์ปีกมีวิธีการให้อาหาร 2 วิธีหลักๆ คือ วิธีการให้อาหารแบบให้กินเต็มที่เพื่อให้สัตว์ปีกมีอัตราการเจริญเติบโตสูงสุดและให้ผลผลิตตรงตามความต้องการ แลวิธีการจำกัดอาหารหรือการควบคุมอาหารเพื่อควบคุมการเจริญเติบโตหรือควบคุมน้ำหนักตัวและเป็นการปรับระบบสืบพันธุ์ของสัตว์ปีก ซึ่งผู้เลี้ยงสัตว์ปีกจะเลือกใช้วิธีการใด ขึ้นกับวัตถุประสงค์ในการเลี้ยง หรือชนิดของสัตว์ปีกเป็นสำคัญ

การให้อาหารสัตว์ปีกให้เนื้อ

สัตว์ปีกให้เนื้อทางการค้าในปัจจุบัน เช่น ไก่เนื้อ และเป็ดเนื้อ ได้มีการพัฒนาสายพันธุ์ที่ตอบสนองต่อการใช้ประโยชน์จากอาหารได้ดีขึ้น มีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ใช้อาหารอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีน้ำหนักตัวที่สามารถส่งขายตลาดได้เร็วขึ้น หรือมีอายุเมื่อถึงน้ำหนักส่งตลาดน้อยลงนั่นเอง ดังนั้น การจัดการเลี้ยงสัตว์ปีกให้เนื้อในปัจจุบันจึงต้องมีการปรับให้สอดคล้องกับการเจริญเติบโตที่เปลี่ยนแปลงไปของสัตว์ปีกให้เนื้อแต่ละสายพันธุ์ อาหารนับเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของสัตว์ปีกให้เนื้อ และจัดเป็นต้นทุนการผลิตสัตว์ปีกที่สูงที่สุด ผู้เลี้ยงจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับอาหารสำหรับเลี้ยงสัตว์ปีกให้เนื้อเป็นพิเศษ

การให้อาหารสัตว์ปีกให้เนื้อแต่ละช่วงอายุ จะให้อาหารโดยให้สัตว์ปีกได้กินอย่างเต็มที่ตลอดเวลา เพื่อให้สัตว์ปีกให้เนื้อมีการเจริญเติบโตสูงที่สุดตามมาตรฐานสายพันธุ์ โดยมีการเปลี่ยนอาหารให้มีโภชนาที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตของสัตว์ปีกในแต่ละระยะ ตั้งแต่ระยะแรก ระยะรุ่น และระยะส่งตลาด ซึ่งวิธีการให้อาหารสัตว์ปีกให้เนื้อหลายวิธี วิธีที่มีการใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ การให้อาหารแบบกำหนดเป็นโปรแกรมตามอายุหรือน้ำหนัก (Phase feeding program) และการให้อาหารแบบกำหนดปริมาณการใช้อาหารเพื่อควบคุมต้นทุนอาหาร (Feed Budget)

การให้อาหารสัตว์ปีกให้ไข่

ปัจจุบันสัตว์ปีกให้ไข่สายพันธุ์ทางการค้าไม่ว่าจะเป็น ไก่ไข่ หรือเป็ดไข่ ได้ถูกคัดเลือกทางพันธุกรรมให้มีประสิทธิภาพการผลิตที่แตกต่างจากสายพันธุ์ในอดีต โดยจะมีน้ำหนักตัวที่น้อยกว่า อายุที่เริ่มให้ไข่ 5% เร็วขึ้น ให้ไข่เพิ่มมากขึ้น มีน้ำหนักไข่มาก และมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีขึ้น ดังนั้น การจัดการในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการจัดการด้านอาหารสัตว์จึงต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้เหมาะสมกับประสิทธิภาพการผลิตของสัตว์ปีกให้ไข่สายพันธุ์ปัจจุบัน

การให้อาหารสัตว์ปีกให้ไข่มีวิธีการให้อาหารหลายวิธี การที่ผู้เลี้ยงจะเลือกใช้วิธีใดจะต้องพิจารณาถึงความรู้ความสามารถของตน และความสะดวกในการจัดการเป็นสำคัญ วิธีการให้อาหารสัตว์ปีกให้ไข่แต่ละวิธีจะคำนึงถึงการได้รับโภชนาตามความต้องการของสัตว์ปีกให้ไข่ และการลดต้นทุนการผลิตเป็นสำคัญ วิธีการให้

อาหารสัตว์ปีกให้ไข่ ได้แก่ การให้อาหารชนิดเดียวตลอดช่วงเวลาการให้ผลผลิต การให้อาหารตามระยะการให้ผลผลิต (Phase feeding) และการให้อาหารตามปริมาณการกินอาหาร (Feeding by consumption)

การให้อาหารสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์

จุดประสงค์ของการให้อาหารของสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์คือ อัตราการฟักออก ดังนั้นผู้เลี้ยงจึงต้องคำนึงถึงปริมาณโภชนาและคุณภาพของอาหารเป็นสำคัญ เพื่อให้สัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์มีประสิทธิภาพการสืบพันธุ์ที่สมบูรณ์ และสัตว์ปีกแม่พันธุ์มีประสิทธิภาพการผลิตไข่ที่ดีทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพของไข่ฟัก ซึ่งจะนำไปสู่อัตราการฟักออกที่ดีต่อไป

เนื่องจากการเจริญเติบโตของสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์และสัตว์ปีกแม่พันธุ์แตกต่างกัน ดังนั้น ในช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งรุ่นหนุ่มสาวจะเลี้ยงพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์แยกกัน และมีการเลี้ยงรวมกับสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์เมื่อย้ายเข้าสู่โรงเรือนระยะไข่ ซึ่งการจัดการการให้อาหารของพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ก็จะแตกต่างกัน

1. การให้อาหารสัตว์ปีกแม่พันธุ์ จะแบ่งการจัดการให้อาหารออกเป็น 3 ช่วง คือ การให้อาหารสัตว์ปีกแม่พันธุ์ระยะแรก การให้อาหารสัตว์ปีกแม่พันธุ์ระยะรุ่น-สาว และการให้อาหารสัตว์ปีกแม่พันธุ์ระยะไข่ โดยในระยะไข่จะแบ่งการให้อาหารออกเป็น 2 ระยะ คือ การให้อาหารตั้งแต่ก่อนให้ไข่จนให้ผลผลิตสูงสุด (Peak) และการให้อาหารช่วงหลังจากให้ผลผลิตสูงสุด

2. การให้อาหารสัตว์ปีกพ่อพันธุ์ การจัดการและการให้อาหารสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์มีจุดประสงค์ในด้านการเจริญเติบโต และการพัฒนาระบบสืบพันธุ์ น้ำหนักตัวของพ่อพันธุ์จัดเป็นปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับความสมบูรณ์พันธุ์ของฝูง ดังนั้น การให้อาหารพ่อพันธุ์จะพิจารณาถึงน้ำหนักตัวเป็นสำคัญ เพื่อให้พ่อพันธุ์มีความสม่ำเสมอของน้ำหนักตัวในฝูง

การเลี้ยงสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์ควรแยกเลี้ยงจากการเลี้ยงสัตว์ปีกแม่พันธุ์ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุ 20-21 สัปดาห์ หลังจากนั้นจึงย้ายไปเลี้ยงรวมกับแม่พันธุ์ในโรงเรือนสัตว์ปีกพ่อแม่พันธุ์ โดยควรย้ายพ่อพันธุ์เข้าเลี้ยงในโรงเรือนพ่อแม่พันธุ์ 3-5 วันก่อนนำแม่พันธุ์เข้าเลี้ยง เพื่อให้พ่อพันธุ์ได้คุ้นเคยกับอุปกรณ์ให้อาหารของพ่อพันธุ์และจะได้ไม่ไปแย่งอาหารแม่พันธุ์ และควรคัดพ่อพันธุ์ที่ไม่ได้ขนาดออกจากฝูง ไม่ควรนำมาเลี้ยงรวมกับพ่อพันธุ์ตัวอื่นๆ

กิจกรรม 13.2.1

1. ในการให้อาหารสัตว์ปีกจะต้องพิจารณาปัจจัยใดบ้าง
2. เมื่อพบฝูงเปิดแม่พันธุ์รุ่นสาวในฟาร์มมีน้ำหนักเกินมาตรฐานสายพันธุ์ ผู้เลี้ยงควรมีการจัดการให้อาหารอย่างไร

บันทึกตอบกิจกรรม 13.2.1

1. _____
_____
2. _____
_____

กิจกรรม 13.2.2

ถ้านักศึกษาต้องการเลี้ยงไก่เนื้อส่งตลาดที่อายุ 42 วัน นักศึกษาจะใช้อาหารไก่เนื้อกี่ชนิด อะไรบ้าง และจะเลือกใช้วิธีการให้อาหารวิธีใด เพราะเหตุใด

บันทึกตอบกิจกรรม 13.2.2

กิจกรรม 13.2.3

1. เพราะเหตุใดจึงต้องมีการจัดการให้อาหารไก่ไข่ในแต่ละระยะแตกต่างกัน
2. จงเปรียบเทียบข้อดีและข้อด้อยของการให้อาหารไก่ไข่ระยะไข่แต่ละวิธี

บันทึกตอบกิจกรรม 13.2.3

1.

2.

กิจกรรม 13.2.4

1. การให้อาหารไก่เนื้อแม่พันธุ์ระยะรุ่น-สาว ต้องคำนึงถึงปัจจัยใด
2. การให้อาหารไก่เนื้อแม่พันธุ์ระยะให้ไข่ ต้องคำนึงถึงปัจจัยใด
3. เพื่อให้ไก่แม่และพ่อพันธุ์เจริญเติบโตและให้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ ควรมีการจัดการให้อาหารไก่แม่และพ่อพันธุ์อย่างไร

บันทึกตอบกิจกรรม 13.2.4

1.

2.

3.

แนวตอบกิจกรรมหน่วยที่ 13 อาหารและการให้อาหารสัตว์ปีก

ตอนที่ 13.1 อาหารสัตว์ปีก

แนวตอบกิจกรรม 13.1.1

1. เนื่องจากไก่เนื้อระยะแรกมีอัตราการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงต้องการอาหารโปรตีนในระดับสูงที่จะช่วยในการสร้างกล้ามเนื้อและการเจริญเติบโต

2. โภชนะที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในไก่ไข่ระยะให้ไข่คือ แร่ธาตุแคลเซียมและแร่ธาตุฟอสฟอรัส เนื่องจากเนื่องจากในช่วงอายุที่เริ่มให้ไข่ฟองแรกจะมีการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการเมตาบอลิซึมของกระดูกเพื่อเตรียมพร้อมในการให้ผลผลิตไข่ จึงมีความต้องการแคลเซียมเพิ่มสูงขึ้นเพื่อสะสมไว้ในกระดูกสำหรับการสร้างเปลือกไข่

แนวตอบกิจกรรม 13.1.2

ข้อดีและข้อด้อยระหว่างอาหารผสมสำเร็จในรูปอาหารผงและอาหารอัดเม็ด มีดังนี้

ข้อดี	ข้อด้อย
อาหารผง <ul style="list-style-type: none"> - ไข่เลี้ยงสัตว์ปีกได้ทุกระยะ - ค่าใช้จ่ายถูกกว่า - เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์สามารถผสมอาหารใช้เองในฟาร์มได้ 	อาหารผง <ul style="list-style-type: none"> - เกิดการสูญเสียอาหารจากการค้ำเหย้าของสัตว์ปีก - เกิดการแยกชั้นของวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีขนาดอนุภาคต่างกันได้ในระหว่างขนส่ง
อาหารอัดเม็ด <ul style="list-style-type: none"> - ลดการสูญเสียอาหารจากการค้ำเหย้าของสัตว์ปีก - เพิ่มการย่อยได้ของอาหารเพิ่มขึ้น - ลดการแยกชั้นของวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีขนาดอนุภาคต่างกัน - เพิ่มความน่ากินของอาหาร 	อาหารอัดเม็ด <ul style="list-style-type: none"> - ต้นทุนค่าอาหารเพิ่มสูงขึ้น

ตอนที่ 13.2 การให้อาหารสัตว์ปีก

แนวตอบกิจกรรม 13.2.1

1. ในการให้อาหารสัตว์ปีกจะต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ดังนี้ ความต้องการโภชนะของสัตว์ปีก สูตรอาหารสัตว์ปีก พื้นที่ในการให้อาหารสัตว์ปีก การให้น้ำสัตว์ปีก และปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการกินอาหารของสัตว์ปีก

2. ผู้เลี้ยงควรมีการควบคุมอาหารเปิดแม่พันธุ์โดยการให้อาหารวันเว้นวัน หรือกำหนดปริมาณอาหารที่ ให้เปิดกินในแต่ละวัน หรือให้อาหารที่มีพลังงานต่ำและมีเยื่อใยสูง

แนวตอบกิจกรรม 13.2.2

จะใช้อาหารไก่เนื้อ 3 ชนิด คือ อาหารสำหรับลูกไก่เนื้อระยะแรก อาหารไก่เนื้อระยะรุ่น และอาหารไก่เนื้อระยะสุดท้าย โดยใช้วิธีการให้อาหารแบบกำหนดปริมาณอาหารที่สัตว์ปีกกินในแต่ละระยะ เนื่องจากสามารถคาดการณ์ต้นทุนค่าอาหารที่สัตว์ปีกกินได้ และสามารถนำไปประเมินผลกำไร-ขาดทุน ได้ล่วงหน้า

แนวตอบกิจกรรม 13.2.3

1. เนื่องจากการเจริญเติบโตและการพัฒนาโครงสร้างของร่างกายไก่ไข่ในแต่ละระยะแตกต่างกัน และในระยะให้ผลผลิตไข่ แม่ไก่ไข่จำเป็นต้องได้รับสารอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการสำหรับการสร้างผลผลิตไข่อีกด้วย

2. ข้อดีและข้อด้อยของการให้อาหารไก่ไข่ระยะไข่แต่ละวิธีมีดังนี้

ข้อดี	ข้อด้อย
<p>การให้อาหารชนิดเดียวตลอดช่วงระยะเวลาการให้ผลผลิต</p> <p>- ง่ายและสะดวกในการจัดการ</p>	<p>การให้อาหารชนิดเดียวตลอดช่วงระยะเวลาการให้ผลผลิต</p> <p>- มีต้นทุนสูง</p>
<p>การให้อาหารตามระยะการให้ผลผลิต</p> <p>- ต้นทุนค่าอาหารลดลง เนื่องจากสามารถปรับระดับโภชนะในอาหารตามอัตราการให้ไข่และอายุของสัตว์ปีกให้ไข่</p>	<p>การให้อาหารตามระยะการให้ผลผลิต</p> <p>- ยุ่งยากในการจัดการ เพราะต้องมีการเปลี่ยนอาหารให้เหมาะสมกับอัตราการให้ไข่และอายุของสัตว์ปีกให้ไข่</p>
<p>การให้อาหารตามปริมาณการกินอาหาร</p> <p>- ต้นทุนค่าอาหารลดลง เนื่องจากให้อาหารตามปริมาณที่ไก่กิน</p>	<p>การให้อาหารตามปริมาณการกินอาหาร</p> <p>- จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับปริมาณการกินอาหารของแม่ไก่</p> <p>- ยุ่งยากในการปรับปริมาณโภชนะในอาหาร</p>

แนวตอบกิจกรรม 13.2.4

1. การให้อาหารไก่เนื้อแม่พันธุ์ระยะรุ่น-สาว ต้องคำนึงถึง น้ำหนักตัว เนื่องจากในระยะนี้เป็นระยะที่แม่พันธุ์ต้องเตรียมความพร้อมสำหรับการผลิตไข่ จึงมีความจำเป็นที่ต้องควบคุมการเพิ่มน้ำหนักตัวของแม่พันธุ์ ถ้าแม่พันธุ์มีน้ำหนักตัวสูงจะถึงวัยสืบพันธุ์เร็วกว่าปกติ ทำให้ออกไข่ขนาดเล็กจำนวนมาก และไม่เหมาะสำหรับการฟัก

2. การให้อาหารไก่เนื้อแม่พันธุ์ระยะให้ไข่ ต้องคำนึงถึง คุณภาพของไข่ฟัก อัตราการฟักออก และคุณภาพของลูกไก่ ดังนั้น คุณภาพของอาหารจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะดังกล่าว

3. เพื่อให้ไก่แม่และพ่อพันธุ์เจริญเติบโตและให้ผลผลิตที่ดี มีคุณภาพ ควรมีการจัดการให้อาหารไก่แม่และพ่อพันธุ์แยกกัน โดยแยกอุปกรณ์ให้อาหารระหว่างพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ เพื่อป้องกันพ่อพันธุ์กินอาหารของแม่พันธุ์ และในทางกลับกันก็ป้องกันแม่พันธุ์กินอาหารของพ่อพันธุ์ เพื่อให้ไก่แม่และพ่อพันธุ์ได้รับอาหารอย่างเพียงพอและตรงกับความต้องการของไก่แม่และพ่อพันธุ์

แบบประเมินผลตนเองหลังเรียนหน่วยที่ 13

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง “อาหารและการให้อาหารสัตว์ปีก”
คำแนะนำ ขอให้นักศึกษาอ่านคำถาม แล้วเขียนวงกลมรอบข้อคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

---

1. ข้อใดกล่าวถึงความต้องการพลังงานใช้ประโยชน์ได้ของสัตว์ปีกได้ถูกต้อง
  - ก. ไก่เนื้อต้องการอาหารที่มีพลังงานสูงสุดในช่วงระยะแรกของการเจริญเติบโต
  - ข. เป็ดเนื้อต้องการอาหารที่มีพลังงานสูงสุดในช่วงระยะสุดท้ายของการเจริญเติบโต
  - ค. ไก่ไข่ระยะไข่ต้องการอาหารที่มีพลังงานสูงกว่าในระยะรุ่น
  - ง. เป็ดไข่ระยะรุ่นต้องการอาหารที่มีพลังงานสูงกว่าระยะไข่
  - จ. ไก่เนื้อระยะสุดท้ายต้องการอาหารที่มีพลังงานสูง
2. ข้อใดไม่จัดเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการโภชนะในอาหารของสัตว์ปีก
  - ก. พันธุกรรม อายุ และเพศสัตว์ปีก
  - ข. อุณหภูมิสภาพแวดล้อม
  - ค. จุดประสงค์ในการเลี้ยง
  - ง. ระยะการให้ผลผลิตและสุขภาพของสัตว์ปีก
  - จ. ชนิดของโรงเรือนสัตว์ปีก
3. ข้อใดจัดเป็นรูปแบบของอาหารที่ใช้เลี้ยงสัตว์ปีก
  - ก. อาหารผงและอาหารสำเร็จ
  - ข. อาหารอัดเม็ดและอาหารเอ็กซ์ทруд
  - ค. อาหารขุ่นและอาหารที่เอ็มอาร์
  - ง. อาหารผงและอาหารหยาบ
  - จ. อาหารที่เอ็มอาร์และอาหารสำเร็จ
4. ข้อใดจัดเป็นปัจจัยที่มีผลทำให้ไก่ไข่กินอาหารได้น้อยลง
  - ก. ได้รับอาหารที่มีพลังงานสูง
  - ข. ได้รับอาหารที่มีโปรตีนสูง
  - ค. ได้รับอาหารที่มีเยื่อใยสูง
  - ง. มีขนาดตัวใหญ่
  - จ. มีอัตราการให้ไข่สูง
5. สัตว์ปีกในข้อใดควรจำกัดการกินอาหาร
  - ก. ไก่เนื้อ
  - ข. ไก่ไข่ระยะสาว
  - ค. เป็ดไข่ระยะไข่
  - ง. ไก่แม่พันธุ์ระยะลูกไก่
  - จ. ไก่พ่อพันธุ์ระยะรุ่น

6. สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการให้อาหารไก่เนื้อระยะสุดท้าย คือข้อใด
  - ก. ให้อาหารและน้ำวันละสองครั้ง
  - ข. มีอาหารให้กินตลอดเวลา
  - ค. ผสมยาป้องกันโรคในอาหาร
  - ง. แยกพื้นที่ให้อาหารสำหรับไก่ตัวโตและตัวเล็ก
  - จ. ให้อาหารผสมยาป้องกันโรคบิด
7. ข้อใดกล่าวถึงการให้อาหารลูกเป็ดไข่ในช่วงอายุ 3 วันแรกได้ถูกต้องที่สุด
  - ก. ให้อาหารอย่างเต็มที่ตลอดเวลา
  - ข. ให้อาหารที่มีระดับแคลเซียมสูง
  - ค. ให้อาหารครั้งละน้อยๆ แต่บ่อยครั้ง
  - ง. ให้อาหารที่ปลอดจากยาต้านบิต
  - จ. ปรับความสูงของถาดอาหารให้เหมาะสม
8. ปัจจัยสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในไก่ไข่ระยะไข่คือข้อใด
  - ก. การสะสมแคลเซียมในกระดูกอย่างเพียงพอ
  - ข. การสะสมไขมันช่องท้องอย่างเพียงพอ
  - ค. ระดับของกรดไขมันลิโนลิอิกในอาหาร
  - ง. อัตราการให้ผลผลิตไข่สูงที่สุด
  - จ. ความสดใหม่ของวัตถุดิบอาหารสัตว์
9. จุดประสงค์ของการให้อาหารของสัตว์ปีกแม่พันธุ์ระยะหลังให้ผลผลิตสูงสุด คือ ข้อใด
  - ก. อัตราการเจริญเติบโต
  - ข. อัตราการฟักออก
  - ค. ความสมบูรณ์พันธุ์
  - ง. ความสม่ำเสมอของฝูง
  - จ. ถูกทุกข้อ
10. ข้อใดกล่าวถึงการจัดการการให้อาหารพ่อแม่พันธุ์ได้ถูกต้อง
  - ก. มีการแยกอุปกรณ์ให้อาหารระหว่างพ่อและแม่พันธุ์
  - ข. เลี้ยงพ่อแม่พันธุ์กับแม่พันธุ์รวมกันตั้งแต่แรกเกิด
  - ค. ให้อาหารพ่อแม่พันธุ์กินอย่างเต็มที่ตลอดเวลา
  - ง. การให้อาหารต้องคำนึงถึงความสมบูรณ์พันธุ์
  - จ. สารอาหารต้องเพียงพอต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว

เฉลยแบบประเมินผลตนเองหน่วยที่ 10

ก่อนเรียน	หลังเรียน
1. ง	1. ก
2. จ	2. จ
3. ง	3. ข
4. ข	4. ก
5. ก	5. ข
6. ข	6. ข
7. ค	7. ค
8. ก	8. ง
9. จ	9. ข
10. ก	10. ก

บรรณานุกรม

โชคชัย ช่วยณรงค์ “การจัดการการเลี้ยง ไก่ไข่และเปิดไข่” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการการผลิตสุกรและสัตว์ปีก* หน่วยที่ 10 พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544

ณัฐศักดิ์ พัฒนกุลชัย และมณฑิชา พุทษาคำ “การจัดการการเลี้ยงไก่เนื้อและเปิดเนื้อ” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการการผลิตสุกรและสัตว์ปีก* หน่วยที่ 9 พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544

เยาวมาลย์ คำเจริญ และมณฑิชา พุทษาคำ “อาหารและการจัดการอาหารสัตว์ปีก” ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการการผลิตสุกรและสัตว์ปีก* หน่วยที่ 13 พิมพ์ครั้งที่ 1 นนทบุรี สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544

Agah, M.J., and H. Norollahi. “Effect of feed form and duration time in growing period on broilers performance” *International Journal of Poultry Science* 7 (11): 1074-1077, 2008.

Ahmed, N.S. *Poultry Feed*. Retrieved on 7 September 2011, from <http://www.developmentvet.aun.edu.eg/POULTRY%20FEED>

American Veterinary Medical Association’s Animal Welfare Division Welfare. *Implications of Induced Molting of Layer Chickens*. (February 7, 2010). Retrieved on 7 January 2012, from http://www.avma.org/reference/backgrounders/induced_molting_layer_chickens_bgnd.pdf

“*Arbor Acres Broiler Nutrition Supplement*.” Aviagen Incorporated Cummings Research Park. USA. 2009.

“*COBB Breeder Management Guide*.” Cobb-Vantress Inc. USA. 2008.

- Downing, J.A. Commercial Duck Production for Bird Welfare, Environmental Benefits and Efficiency. Rural Industries Research and Development Corporation. Union Offset Printing, Canberra 2010
- “ISA Brown Commercial Management Guide.” A Hendrix Genetics Company. The Netherlands. 2010.
- Jahan, M.S., M. Asaduzzaman and A.K. Sarkar. “Performance of Broiler Fed on Mash, Pellet and Crumble” International Journal of Poultry Science 5 (3): 265-270, 2006.
- Hy-Line International Online Management Guide Management guide for all Hy-Line varieties of laying hens. Feeding the Pullet. Retrieved on 20 December 2011, from http://www.hyline.com/redbook/Nutrition/Pullet_nutrition.html
- Kellems, R.O. Livestock feeds and feeding. 5th ed. New Jersey, Pearson Education, Inc. 2002.
- Karimi, S., F. Khajali, and H. R. Rahmani. Chemical and Non-chemical Molting Methods as Alternatives to Continuous Feed Withdrawal in Laying Hens J. Agr. Sci. Tech. 11: 423-429, 2009.
- “Layer Management Guide: Lohmann Brown-Classic.” Lohmann Tierzucht GMBH. Germany. 2010.
- McKenna, C. Forced feeding: An inquiry into the welfare of ducks and geese kept for the production of foie gras. Advocates for Animals and World Society for the Protection of Animals. 2000.
- Miles, R. D. and J. P. Jacob. *Feeding the Commercial Egg-Type Laying Hen*. Institute of food and agricultural sciences. University of Florida. 2010.
- Miles, R. D. and J. P. Jacob. *Feeding the Commercial Egg-Type Replacement Pullet*. Institute of food and agricultural sciences. University of Florida. 2010.
- National Research Council. *Nutrient Requirements of Poultry*. 9th ed. Washington, D.C.: National Academy Press, 1994.
- Poultry Management and Business. Nutrient Requirement of Poultry. (February 2011) Retrieved on 20 December 2011, from <http://poultrybusinessconsultant.blogspot.com/2011/02/nutrient-requirement-of-poultry.html>
- “Ross Management Manual.” Aviagen Incorporated Cummings Research Park. USA. 2009.
- Shariatmadari, F. Feeding schedules for broiler chickens. World's Poultry Science Journal 65: 393-400, 2009.
- Wilson, H.R. Effects of maternal nutrition on hatchability. Poultry Science. 76: 134-143, 1997.
- Yousaf, M., N. Ahmad, S. Khan and T. Ahmad. Effect of Non-feed Withdrawal Induced Molting Techniques on Feather Molt Scoring and Egg Production of Caged Hens. Sarhad J. Agric. 24(2): 331-337, 2008.